

1986

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
DİYARBAKIR ŞUBESİ

**DİYARBAKIR'IN ÇERMİK İLÇESİNDE MİKAİL EKİNCİ'NİN
YAŞAM HAKKININ İHLALİ İLE EKİNCİ AİLESİ FERTLERİNE
YÖNELİK
İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İDDİALARINA İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT RAPORU**

5 NİSAN 2023

İÇİNDEKİLER

- A. RAPORUN KONUSU
- B. OLUŞUMU
- C. OLAYLARA DAİR ANLATIMLAR
- D. TEPİTLER
- E. DEĞERLENDİRME
- F. SONUÇ VE ÖNERİLER

A. RAPORUN KONUSU

01.04.2023 tarihinde Diyarbakır ili Çermik ilçesine bağlı Aynalı (Bîstîn) kırsal mahallesinin Gulabaxça mezrasında, hakkında yakalama kararı bulunan Mikail EKİNCİ isimli yurttaşın “dur ihtarı”na uymadığı iddiasıyla kolluk görevlilerinin açtığı ateş sonucu yaşamını yitirmesi ve kolluk görevlilerinin yaptığı baskın sırasında Ekinci ailesi fertlerine yönelik işkence, kötü muamele ve hakaret suçları ile ilgili olarak olayın gerçekleştiği yerde yapılan incelemeler; olayın mağdurları/müştekiler, görgü tanıkları ve Cumhuriyet Savcısı ile yapılan görüşmeler, yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili tespit ve değerlendirme raporudur.

01.04.2023 tarihinde Diyarbakır ili Çermik ilçesine bağlı Aynalı(Bîstîn) kırsal mahallesinin Gulabaxça mezrasında, hakkında yakalama kararı bulunan Mikail EKİNCİ isimli yurttaşın “dur ihtarı”na uymadığı iddiasıyla kolluk görevlilerinin açtığı ateş sonucu yaşamını yitirmesi ve kolluk görevlilerinin yaptığı baskın sırasında Ekinci ailesi fertlerine yönelik işkence, kötü muamele ve hakaret gibi hukuka aykırı suç ve eylemlerin basına yansması üzerine derneğimizce bilgi sahibi olunmuştur. Bu bilgiler üzerine Şube Başkanımız Avukat Abdullah ZEYTUN ile Şube Sekreterimiz Avukat Yakup GÜVEN; gözlem, inceleme ve tespitlerde bulunmak üzere 03.04.2023 tarihinde Çermik ilçesi, Aynalı(Bîstîn) kırsal mahallesine gitmişlerdir. Ziyarette gözlem, tespit ve incelemelerde bulunulmuş, Çermik görevli Cumhuriyet Savcısı, olay mağdurları/müştekiler ile görgü tanıkları ile birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

B. OLAYLARA DAİR ANLATIMLAR

1-Diyarbakır il Emniyet Müdürlüğüne bağlı, içerisinde resmi üniformalı, kar maskeli kolluk personellerinin bulunduğu onlarca zırhlı araç ile içerisinde sivil giyimli personellerin bulunduğu yaklaşık 15 sivil araç; hakkında adli bir olaydan dolayı yakalama kararı bulunan Mikail Ekinci isimli yurttaşın yakalanması amacıyla Diyarbakır’ın Çermik ilçesine bağlı Aynalı(Bîstîn) kırsal mahallesinin Gulabaxça mezrasına 1 Nisan 2023 tarih, saat 07.00 sularında gitmiştir. Mağdur ve tanık beyanlarına göre köye gelen kolluk personeli sayısı 300 civarındadır.

Köye gelen kolluk personelleri Ekinci aile bireylerinin ikamet ettiği yaklaşık 15 haneye eş zamanlı olarak baskın düzenlemiştir. Baskının başında Mikail EKİNCİ, ayağında ayakkabı ve çorap olmadan bir süre motosikletle kaçmaya teşebbüs etmiş, daha sonra motosikleti bırakıp yaya olarak devam etmek istemiş, kolluk personelinin bir kısmı onu kovalamaya çalışırken bir kısmı da farklı hanelerde yaşayan Ekinci aile fertlerine karşı, kadın, yaşlı ve çocuk ayırt etmeksizin aşırı güç kullanmış, darp ve hakaretlerde bulunmuş ve evlerde aramalar gerçekleştirmişlerdir. Maktül yakınları/mağdurların anlatımlarına göre evlerine gelen kolluk personelleri kendilerine uzun namlulu silahlar doğrultmuş, kendilerini darp etmiş, yüzü koyun bir biçimde zorla yere yatırmış ve uzun süre o şekilde bekletilmişlerdir. Yine mağdur beyanlarına göre Mikail EKİNCİ’nin ikametine gelen kolluk görevlileri çalışmakta olan kameranın fişini çekmiş ve ilgili kısımları silmişlerdir. Öte yandan meydana gelen işkence ve kötü muamele eylemlerini telefonla kayıt altına almaya çalışan çocukların telefonlarını alıp, ilgili görüntü kayıtlarını sildikten sonra telefonları kırdıklarını belirtmişlerdir. Mağdur yakınları

Mikail'in polis tarafından kovalanması esnasında drone hava araçlarının kullanıldığına şahit olduklarını, yine olay yerinde bir helikopterin bulunduğunu belirtmişlerdir.

2 - Olayın mağdurlarından K. Ekinci, “Sabah gürültüyle kapı çaldı, tekme ve sert cisimlerle kapıya vuruluyordu. Evin iki kapısı vardı. Diğeri de aynı şekilde büyük gürültüyle çalıyordu. Kapılardan birini açtığımda yüzleri maskeli beş kişi silahlarını doğrultup ‘yat yere!’ dediler. Herhangi bir açıklama yapmadılar. Yeni gelenlerle birlikte evimizde toplamda 10 polis vardı. Ne olduğunu anlamadım. Ellerindeki kalkanla beni duvara ittiler, kafam duvara çarptı. Evdeki diğer aile üyeleriyle birlikte bizleri zorla yüzükoyun yere yatırdılar. Bize silah dayatıp, ‘Bu şekilde bekleyin!’ dediler. 30-40 dakika boyunca bu şekilde evdeydik. Biz bu şekilde yerdeyken dışarıdan 20-30 silah sesi duydum. Evdeyken bir helikopter sesini de duydum. Aradan geçen zamanın ardından kalkmamıza izin verdiklerinde kapının önüne çıktım. Mikail'in bir süre motosikletle gidip sonra yaya olarak olarak kaçmaya çalıştığını öğrendik. Polislerin telsizlerine gelen anonslarda bir yaralı olduğu bilgisi geçtiğini duydum. Yaralının Mikail olduğunu anladık. Biz Mikail'in yaralandığını öğrendikten yaklaşık yarım saat sonra ambulans geldi. Mikail henüz kaçmaya çalışırken yine telsiz seslerinden bir sivil memurun ‘kaçıyor, gereğini yapın’ dediğini öğrendik. Ambulans köye girerken bir köylünün ambulans şoförünün yanındaki askere olay yerine gidecek kısa yolu tarif etmesine rağmen askerin kendisine ‘işimize karışmayın!’ diye bağırdığından haberdar olduk. Oradaki helikopterle hastaneye götürebilirlerdi, Mikail'in öldüklerinden emin olduktan sonra kaldırılıp götürüldüğünü düşünüyoruz. Mikail'in öldüğünü öğrendikten sonra biz olay yerine gitmeye çalıştık. Hepimize karşı aşırı güç kullanılarak engellendik. Orada özellikle ben, F. Ekinci, H. Ekinci, H. Ekinci, A. Ekinci ve Mikail'in annesi çok darp edildik. Savcı ve olay yeri inceleme ekipleri, olaydan yaklaşık 6 saat sonra geldiler. Bize herkesin ifadesi alınacak dendi, bu sebeple darp edilenlerimizden 4-5 kişilik bir grup olay yerine yakın bir yere götürüldük. Fakat ifademiz alınmadı.

Köye yaklaşık 50-70 zırhlı araç ve 10-15 sivil araçla geldiler, operasyon sırasında muhtara haber verilmemiş. Mikail'i kovaladıkları bölgede havada uçan drone araçları vardı. Mikail'in evine baskın yapılırken ilk iş olarak kameranın fişini çekmişler. Olayla alakalı video çeken yakınlarımızın da telefonlarından görüntü kayıtlarını silip telefonları kırdılar. Bizim ve diğer yakınlarımızın evlerine girerlerken görüntü kaydı almadılar.”

3 - Maktulün kardeşi ve olayın mağdurlarından H. Ekinci, “Sabah saat 07.00 gibi günlük işlerimi yapmak için evimin önündeydim. Birden bir ses geldi. Baktığımda Mikail'in önümden motosikletle geçtiğini gördüm. Ayağında ayakkabı ve çorap yoktu. Bana herhangi bir şey demeden uzaklaştı. Akabinde başka araçların geldiğini gördüm. 2 arazi aracı, arkalarında ise zırhlı araçlar geldi. Köye toplamda 50-60 zırhlı araç ile 10-15 sivil araç geldi. Sivil ve askeri araçların bir kısmı benim bir kısmı amcamın evinin önünde durdular. Zırhlı araçtaki personellerin yüzleri maskeli, sivil araçtaki personellerin ise yüzleri açıktı. Evime doğru gelen personeller bana hakaret edip üzerime bağırarak başlayarak talimatlar vermeye başladılar. Evin içine geçtik. Dediklerini yaptığım için orada bana karşı darp uygulamadılar. Yüksek sesle bağırdıkları için çocukların korktuğunu söyledim. Çocukların hepsini ayrı bir odaya koydular. Biz evdeyken silah sesleri duydum. Kaç el ateş edildiğini duymadım ama sayıca çok fazlaydı. Telsizden ‘Savcı olay yerine gelsin!’ diye anons geldiğini işittim. Bunu işitince çok korktum. Daha sonra telsizden ambulans anonsu geçtiğini duydum. Telsizden ‘Biri orada yatıyor’ dendiğine tanık oldum. Evdeki arama işlemi bitince tutanak tuttular. Aşağı inip kapıya çıktım. Olay yerine görece yakın mesafede olan dayımla iletişime geçtim. Dayım, kardeşimin vefat

ettiğini söyledi. Onu görmek istiyordu fakat kendisine izin verilmedi. Babam, küçük kardeşim ve yakınlarımızla olay yerine gitmek istedik. Bizleri engellediler. Mikail'in yaşayıp yaşamadığına dair personelden bilgi almak istedik, fakat tarafımıza bilgi verilmedi. Olay yerine gitme yönündeki çabamız üzerine babam ve çok sayıda yakınımız darp edildi. Köye yaptıkları baskın sırasında 200-300 civarında kolluk personeli vardı. Baskının başlarında çok agresif ve saldırganlardı. Kardeşimin ölüm haberiyle beraber biraz daha sakinleştiler. Kardeşimi kovaladıkları bölgede havada uçan drone araçları vardı. Kardeşim kısa bir süre motosikletle kaçmaya çalışmış, daha sonra motosikleti bırakıp devam etmişti. Kardeşimin cenazesinin götürülmesinin ardından biz de Çermik'e gittik. Kardeşimin, kalbine isabet eden bir kurşunla yaşamını yitirdiğini öğrendik. Döndüğümüzde saat 15.00-16.00 civarıydı. Savcının olay yerinde olduğunu öğrendik. Olay yerine çok geç geldiğini öğrendik. Biz döndükten sonra polisler, ifademizin alınması amacıyla bizleri olay yerine götürdüler. Kimliklerimizi aldılar fakat ifadelerimiz alınmadı. Daha sonra Çermik'deki yetkililerden operasyonun Çermik merkezli değil, Diyarbakır merkezli olduğunu öğrendik.”

4 - Olaya dair anlatımlarda bulunan, olayın mağdurlarından ve maktulün kardeşi olan H. Ekinci, “Ben Mikail'in üst katında otururum. Olay günü sabah saat 5.30-6.00 gibi ahıra gittik. Saat 7.00 gibi köye zırhlı araç konvoyları geldi. Bize silah çektiler. Onlara ‘izniniz var mı?’ diye sorunca ensemden tutup beni duvara yapıştırdılar. Ellerindeki kalkanlarla sırtıma sertçe vurdular. Evimize girmek isterlerken kapı kapalı olduğu için açalım dedik, fakat bizi dinlemeyip kapıyı kırdılar. Uzun süre yüzümüz duvara yapışmış şekilde öylece bekletildik. Çocukları anneleriyle beraber dışarı çıkardılar. Biz orada beklerken dışarıdan silah sesleri duyduk, ‘ne oldu’ diye sormamız üzerine, arkadan bize kalkanla vurup ‘susun, kıpırdamayın!’ diye bağırdılar. Abimin ölüm haberi ile bizleri bıraktılar. Olayın olduğu yere gitmek istedik. Bizleri engelleyip beni, babamı, annemi ve diğer aile üyelerimizi darp ettiler. Annemin baş örtüsünden tutup çekiştirdiler, baş örtüsü başından yere düştü, sonra kolundan tutup yere fırlattılar. Yine akrabamız olan yetmiş yaşlarındaki bir kadını saçlarından tutup yere fırlattılar.”

5 - Olayın mağdurlarından ve maktulün annesi H. Ekinci, “Sabah evimize gelen polisler kapıyı kırıp içeri girdiler. Bağırp çağırıyorlardı. ‘Sizi öldürürüz’ diye bizleri tehdit ettiler. Küçük çocuklarımız vardı, onlara bağırp tehdit ettiler. Beni kapının önünde tuttular. Biz öylece bekletilirken polisler evden aşağı indiler, ben de inmek isteyince ‘orada dur, teprenme!’ diye bana bağırdılar. Telsiz anonslarından oğlumun öldüğünü öğrendim. Oğlum evden kaçarken ayağında ayakkabı ve çorap dahi olmadığını öğrendim. Oğlumun cenazesinin olduğu yere gitmek istedik. Bizleri engellediler, orada beni darp edip yerlerde sürüklediler. Yaralı ve karnından ameliyatlı olan B. Ekinci isimli kayın biraderimi darp ettiler. Tekme- tokat ve silah dipçikleriyle dövdüler onu. Hatta yaralı olduğu karın/göğüs bölgesine silah dipçigiyle vurdular. Aile ve yakınlarımızdan çok sayıda kişiyi dövdüler. En az 5-6 kadına şiddet uygulandığını ben biliyorum. Küçük çocukları da dövdüler. Yakınımız olan 13 yaşındaki bir kız çocuğunu dövdüklerine de tanık oldum. Yine yakınımız olan çocuk yaştaki bir kız çocuğu bize yaşatılan şiddet olaylarına ilişkin görüntü kaydı almak isterken, telefonunu alıp videoyu sildikten sonra telefonunu kırdılar. Mikail'in eşi, gelinim hamile olmasına rağmen o da darp edildi. Kendisi şu an hastanededir.”

6 - Olayın mağdurlarından A. Ekinci olayın devamıyla alakalı, “Mikail'in ölüm haberi geldikten sonra günün ilerleyen saatlerinde evin önünü taziye yerine uygun hale getirmek istedik. Evin önünde ve çevresinde hala 3 zırhlı araç vardı. Onlara biraz geri çekilmelerini,

evin önünde taziye alanı kuracağımızı, hem de aile üyelerinin psikolojisi için biraz geri çekilmelerinin uygun olacağını söyledim. Polisler beni sertçe iterek bana çok ağır küfür ve hakaretler ettiler. Aile büyüklerimiz de kibar bir üslupla kendilerine aynı isteklerini ilettiklerinde yine benzer bir muameleyle karşılaştılar.”

7 - Çermik adliyesinde görevli Cumhuriyet savcısı ile makamında yaptığımız görüşmede savcı maktul ile beraber toplam üç kişinin Diyarbakır ... Ağır Ceza Mahkemesi tarafından araması olduğunu, söz konusu operasyonun o sebepten yapıldığını belirtmiştir. Savcı devamında, operasyon sırasında yapılan kovalamacada maktulün kaçış yönünün drone aracıyla tespit edildiğini, maktulün bir süre motosikletle kaçmaya çalıştığını, daha sonra ise yaya olarak devam ettiğini, 3 Polis Özel Harekat personeli ile 1 Cinayet Büro personelinin maktulü takip ettiğini, maktulün kaçarken tabancayla kolluk personellerine üç el ateş etmesi üzerine kolluk personelinin de ateş ettiğinin belirtildiğini ifade etmiştir. Savcı öte yandan, maktulün tabancasının tutukluluk yapması üzerine tabancasını atarak kaçmaya devam ettiğini aktarmış, olayla alakalı 3 Polis Özel Harekat personeli, 1 Cinayet büro personeli ve bir amir olmak üzere 5 personel hakkında “Taksirle İnsan Öldürmek” suçundan soruşturma başlatıldığını, ifadeler alınan şüphelilerin serbest bırakıldıklarını, şüphelilerden swap örnekleri alındığını, kamera vs. delillerin tespit edilip toplandığını, maktule ait olduğu belirtilen otomatik tabancanın incelenmek üzere Van Jandarma Kriminal Laboratuvarında olduğunu, söz konusu olayla alakalı işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin henüz kendilerine ulaşan bir şikayet ve ihbarın olmadığını belirtmiştir.

C. TESPİTLER

Mağdur ve görgü tanıkları anlatımları, ön ölü muayene tutanağı, olay yeri coğrafi ve fiziki özellikler birlikte değerlendirildiğinde ve anlatıcıların da bilgileri tutarlı görülerek; 01.04.2023 tarihinde Diyarbakır ili Çermik ilçesine bağlı Aynalı(Bîstîn) kırsal mahallesinin Gulabaxça mezrasında, Mikail EKİNCİ isimli yurttaşın yaşam hakkının; keyfi ve orantısız güç kullanılarak ihlal edildiği ve kolluk görevlileri tarafından evlere yaptığı baskın sırasında Ekinci ailesi fertlerine yönelik işkence, kötü muamele, tehdit ve hakarete bulunulduğu hususunda güçlü bir kanaat oluşmuştur.

İzleme çalışmamızda, olayın meydana geldiği bölgede yapılan gözlem ve mağdurlarla yapılan görüşmelerde;

1. Mikail Ekinci isimli yurttaşın yaşam hakkının, keyfi ve orantısız güç kullanılarak ihlal edildiği,
2. Diyarbakır ili Çermik ilçesine bağlı Aynalı(Bîstîn) kırsal mahallesinin Gulabaxça mezrasında ikamet eden Ekinci ailesi üyelerine ait yaklaşık 15 eve baskın yapıldığı; bu baskınlar esnasında aralarında kadınlar, çocuklar ve yaşlıların da bulunduğu yaklaşık 50 kişinin işkence, kötü muamele, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, tehdit ve hakaretlere maruz bırakıldıkları,
3. Baskın yapılan evdeki kamera fişinin çekilmesi, ilgili görüntü kayıtlarının silinmesi, telefonla görüntü kaydı yapılması üzerine kayıtların silinip telefonların kırılması vs. uygulamalarla delillerin karartılmaya çalışıldığı tespit edilmiştir.

D. DEĞERLENDİRME

1-Tarafımızca yapılan tespitler neticesinde söz konusu olayda kolluk görevlilerinin tüm eylem ve işlemlerinin hukuka aykırı, haksız ve orantısız olduğu değerlendirilmektedir.

2. Görgü tanıklarının beyanları, ön otopsi tutanağındaki tespitler, şüpheli kolluk personellerinin ifadelerindeki tutarsızlık birlikte değerlendirildiğinde, Mikail Ekinci isimli yurttaşın yaşam hakkının, keyfi ve orantısız güç kullanılarak ihlal edildiği yönünde tarafımızca güçlü bir kanaat oluşturmuştur.

- 2.1. Tarafımızca olayın meydana geldiği yer incelenmiş, köyün coğrafi yapısı, fiziksel koşulları, topografik özellikleri, olay yerindeki personel sayısı ile arazi araçları, zırhlı araçlar, drone gibi ileri teknolojik araçlar ve kaçan maktulün yalın ayak olduğu birlikte değerlendirildiğinde şahsın kolluk takibinden kaçarak kurtulmasının mümkün olamayacağı, silah kullanılmadan da yakalanabileceği ve dolayısıyla maktulün yaşam hakkının ihlalinin keyfi ve orantısız güç kullanımı ile meydana geldiği değerlendirilmektedir. Yaşam Hakkını düzenleyen Anayasa'nın 17.maddesi ile AİHS'nin 2.maddesi birlikte değerlendirildiğinde yaşam hakkını korumak için Devlet her türlü önlemi almak yükümlülüğündedir. Polise silah kullanma yetkisi ancak zorunlu durumlarda verilebilir ve silah kullanabilmek için polisin başkaca bir olanağının kalmaması gerekir. PSVK'nin 16.maddesine göre polis, kişileri ve araçları bir suç veya kabahatin işlenmesini önlemek suç işlendikten sonra kaçan faillerinin yakalanmasını sağlamak, işlenen suç ve kabahatlerin faillerinin kimliklerini tespit etmek, hakkında yakalama emri ya da zorla yerine getirme kararı verilmiş kişileri tespit etmek, kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya mal varlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek amacıyla durdurabilecektir. Polis, silah kullanmadan önce kişiye duyabileceği şekilde "dur" çağrısında bulunur. Kişinin bu çağrıya uymayarak kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla ve vücut bütünlüğüne zarar vermeyecek şekilde silahla ateş edilebilir. Buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde hayatı bölgelerini hedef almayacak şekilde silahla ateş edilebilir. Polis, direnişi kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah

kullanma yetkisini kullanırken kendisine karşı silahlı saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçüde silahla ateş edebilir. Olayda PVSK'da ve diğer yasal mevzuatta düzenlendiği şekilde olayın gerçekleşmediği, görgü tanıkları ve tespitlerimizle anlaşılmaktadır. Olayın işlenişi, görgü tanıkları beyanları, olayın meydana geldiği bölgenin fiziki koşulları birlikte değerlendirildiğinde; Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu uyarınca polisin silah kullanmasını gerektirecek bir durum bulunmadığı, Anayasa'nın 17. Ve AİHS'nin 2.maddesinde düzenlenen Devletin negatif yükümlülüğü altında bulunan "Yaşam Hakkı"nı ihlal etmeme ilkesini ihlal ettiği tarafımızca tespit edilmiştir.

- 2.2. Anayasa'nın yaşam hakkını düzenleyen 17/1 maddesi şu şekildedir: *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."*
- 2.3. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2/1 Maddesi şu şekildedir : *"Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın infaz edilmesi dışında, hiç kimsenin yaşamına kasten son verilemez."*
- 2.4. Türk Ceza Kanununun Hayata Karşı Suçlar başlıklı 81/1 maddesi şu şekildedir: *"Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır."*

3. Yapılan görüşmelerde kişiler işkence ve kötü muameleyle maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

- 3.1. Köye gelen yüzlerce kolluk görevlilerinin yaptıkları ev baskınları sırasında Ekinci ailesi fertleri; işkence, kötü muamele, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, tehdit ve hakaret suçlarına maruz bırakılmışlardır. Anayasanın işkence yasağını düzenleyen 17/3. Maddesi şu şekildedir: *"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."*
- 3.2. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3. Maddesi şu şekildedir: *"Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."* İşkence Ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı Ya da Aşağılayıcı Muamele Veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 1. Maddesi şu şekildedir: *"Sözleşme amaçlarına göre, " şüphe edilen bir fiil sebebiyle, cezalandırmak amacıyla bilgi veya itiraf elde etmek için veya ayırım gözetken herhangi bir sebep dolayısıyla bir kamu görevlisinin veya bu sıfatla hareket eden bir başka şahsın teşviki veya rızası veya muvafakatıyla uygulanan fiziki veya manevi ağır acı veya ızdırıp veren bir fiil anlamına gelir. Bu yalnızca yasal müeyyidelerin uygulanmasından doğan, tabiatında olan veya arızî olarak husule gelen acı ve ızdırabı içermez. İşkence " terimi, bir şahsa veya bir üçüncü şahsa, bu şahsın veya üçüncü şahsın işlediği veya işlediğinden bu madde, konu hakkında daha geniş uygulama hükümleri ihtiva eden herhangi uluslararası bir belge veya millî mevzuata halel getirmez"*
- 3.3. İşkence Ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı Ya da Aşağılayıcı Muamele Veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 4. Maddesi şu şekildedir: *"Her Taraf Devlet, tüm işkence eylemlerinin kendi ceza kanununa göre suç olmasını sağlayacaktır. Aynı şekilde, işkence yapmaya teşebbüs ve işkenceye iştirak veya suç ortaklığı yapan şahsın fiili suç sayılacaktır. Her Taraf Devlet, fiilleri ağırlıklarını dikkate alarak uygun müeyyidelerle cezalandıracaktır."*

Hükümleri ile işkence ve kötü muamele, Türkiye Cumhuriyeti'nin de taraf olduğu ve Anayasanın 90. Maddesi gereğince iç hukuk kapsamında yasal düzenlemeler ile eş değer uygulanması gereken ulusal üstü normlarda yasaklanmıştır. Uluslararası normlarda işkencenin suç olarak tanımlanmasını ve cezai müeyyideler uygulanması gerektiği hükme bağlanmıştır.

3.4. **Türk Ceza Kanunun İşkence suçu başlıklı 94. Maddesi şu şekildedir:**

“(1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanması yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan on iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(5) Bu suçun ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek cezada bu nedenle indirim yapılmaz.

(6) (Ek: 11/4/2013-6459/9 md.) Bu suçtan dolayı zamanaşımı işlemez.”

Yukarıdaki tespitler gözetildiğinde, ilgili kolluk görevlileri hakkında derhal soruşturma başlatılması, uluslararası standartlara uygun yürütülecek tahkikat neticesinde, eylemleri ile uyumlu bir şekilde şüphelilerin cezalandırılması gerekir.

Bu amaçla; kasten insan öldürme, işkence, kötü muamele, hürriyetten yoksun kılma, hakaret, tehdit suçlarının işlenmiş olması ihtimaline binaen re'sen soruşturma başlatılmalı; maddi gerçeğin ortaya çıkarılması ve faillerin tespiti açısından etkin bir adli ve idari soruşturma yürütülmeli; mağdurların/görgü tanıklarının beyanlarının alınmalı ve araştırılmalı; delillerin toplanması ve olası delillerin karartma eylemlerinin önüne geçilebilmesi için 5271 sayılı CMK'nın 160/2 ve 164. Madde hükümleri uyarınca adli kolluğun görevlendirilmesi **yapılmalı**; mağdurların/görgü tanıklarının anlatımları gözetilerek, olayda görevli kolluk personelinin tespiti yapılmalı; mağdur beyanları alınarak kendilerine işkence yapan kişilere yönelik tariflerle birlikte tespit ve teşhis işlemleri yapılmalı; tespiti konu olayda görevli kolluk görevlilerinin muhtemel bir kasten insan öldürme veya işkence, kötü muamele soruşturmasının şüphelisi olabilecekleri gözetilerek yürütülecek soruşturma tamamlanınca kadar açığa alınmaları hukuken gerekli ve zorunludur.

E. SONUÇ VE ÖNERİLER

- Mikail Ekinci'nin yaşam hakkının ihlal edildiği,
- Ekinci ailesi üyelerinin işkence, kötü muamele, hürriyetten yoksun kılma, tehdit ve hakarete maruz bırakıldıkları,
- Kolluk görevlilerinin görevi kötüye kullandıkları, delilleri kararmaya çalıştıkları tespit edilmiştir.

Bu kapsamda şubemiz;

1. Olayda yer alan tüm kolluk görevlileri hakkında etkin ve şeffaf bir biçimde, Mikail Ekinci'nin öldürülmesi nedeni ile kasten insan öldürme; Ekinci aile üyelerine yapılan işkence, kötü muamele, hürriyetten yoksun kılma, tehdit ve hakarete maruz bırakıldıkları gerekçesi ile adli ve idari soruşturmanın yapılması, soruşturma sonucunun bütün detaylarının kamuoyuyla paylaşılması,
2. Şüphelilerin kolluk personeli olduğu göz önünde bulundurularak; benzer soruşturma ve kovuşturmalarda kolluğun suç delillerini karartma gerçekliğini deneyimlemiş ve fail kolluk görevlilerinin cezasız bırakıldığı bilincinde olan bir hak kurumu olarak şüphelilerin tutuklanmaları ve ilgili kolluk güçleri hakkında idari soruşturma başlatılarak, görevden el çektirilmeleri,
3. Olay yeri bilgilerinin ve delillerinin (Olaya ilişkin drone kayıtları, kolluk personellerine ait telsiz görüşme kayıtları, zırhlı ve güvenlik araçlarına ait kamera görüntü kayıtları, olay yerinde bulunan mermi kovanları, görgü tanıklarının beyanları) tespit edilmesi, toplanılması ve muhafaza edilmesi,
4. Yaşanan bu durumda kolluk kuvvetlerinin “devlet biziz” mantığıyla hareket ettikleri ve etkin bir adli ve idari soruşturma yürütülmeyeceğine dair olan cezasızlık sisteminden vazgeçilmesi,
5. Türkiye'nin ulusal ve taraf olduğu uluslararası yükümlüklerine tam ve eksiksiz olarak uyması, bu konuda Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin açık tavsiyelerine uyularak kolluk güçlerine tanınan geniş yetkilerin sınırlandırılması için mevzuat düzenlemesinin yapılması,
6. Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 16. maddesinin (ve başka mevzuatta yer alan aynı hükümlerin) ölümcül güç kullanımının sadece yaşamı korumak için mutlak suretle gerektiğinde son çare olarak kullanılmasına ilişkin ilgili uluslararası standartlarla uyumlu olmasının sağlanması

İHD Diyarbakır Şubesi tarafından önerilmektedir.